

Tâm Tình Tây Bắc Seattle Tháng 6, 2017

Cô Trúc Mành (*Dendrobium falconerii*) nghiêng dáng người ẻo lả, nói với cô Nghệ Tâm (*Dendrobium lodigesii*):

“Hôm nay nóng lắm đấy em nhé, xem thời tiết thì hình như là lên đến hơn 80 độ F. Mà nhà mình hôm nay có khách đấy, chị nghe cô Hảo nói thế.”

Nghệ Tâm cảm thấy nóng thì có nóng, nhưng có khách đâu có gì là lạ lùng vì cứ mùa Hạ thì phải nóng, và khách khứa mùa này thì liên tu bất tận. Khách ở Boston vừa từ giã ra về được vài ngày thì khách ở St. Petersburg lại đến, và nghe đâu khách này về được một tuần thì sẽ có khách từ Phoenix đến, và sau đó sẽ còn tiếp. Thế mà cô Trúc Mành nói đến vụ có khách một cách trịnh trọng như thể là nhà này đã từ lâu không có khách, nên khi khách đến thăm thì lấy làm hào hứng quá mà phải loan báo như vậy, cô nên bình thần trả lời:

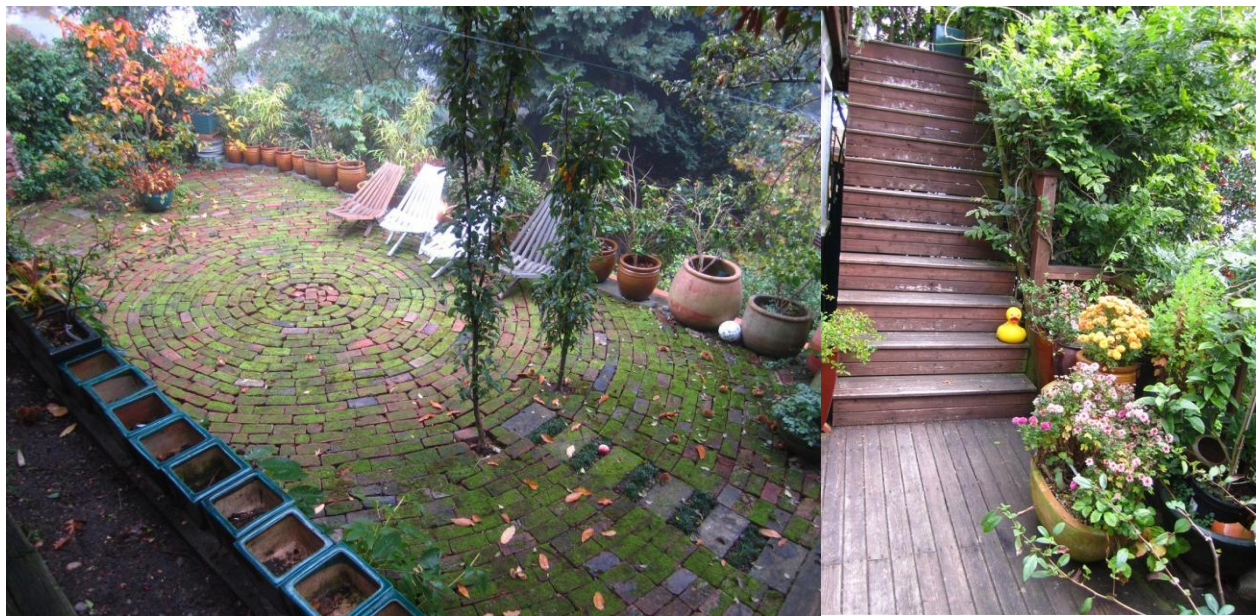
“Em thấy nhà này khách liên miên, hiện giờ cũng đã đang có mấy người đấy chị,”

Trúc Mành nghe cô Nghệ Tâm trả lời như vậy, thì biết là cô này không hiểu ý mình trong lòng nghĩ là cô bé này trẻ người non dạ, tính tình hời hợt, không sâu sắc, chẳng phân biệt được màu với sắc, trưa với chiều, mát với lạnh... thôi cứ để cho đời dạy cô ấy từ từ thôi chứ giải thích làm gì cho ồn ào, chỉ tội phá giấc ngủ của mấy cây lan khác trong một buổi sáng êm ả, trong khu vườn bình lặng đầy bóng cây và tràn ngập mùi hương ngọt và thơm như chuối chín của cây hoa Hàm Tiêu (*Michelia fuscata*).

Trúc Mạnh khi nói có khách là muốn nói cho cô Nghệ Tâm biết là hôm nay sẽ có người đến thăm vườn, đi thăm lan của nhà này. Khách đi thăm lan thì khác hẳn với những khách đến thăm thành phố, thăm chủ nhà, họ không thích ngồi trong nhà nói chuyện xã giao, cho là mất thì giờ, mà là nóng nảy muốn bước ra vườn ngay, vào trong vườn chiêm ngưỡng từng cây lan một, rồi sẽ ve vuốt hết cây này đến cây kia, rồi hỏi thăm về lan, bàn luận với chủ nhân về đủ mọi loại, mọi loài lan nếu chủ và khách có đủ thì giờ.

Còn những khách đến chơi mấy ngày hôm nay có mấy ai đã bước ra đến vườn dưới này. Nhà này vì nằm trên sườn đồi, nên vườn chêngh vêngh nhiều tầng như ở miền núi Sa Pa bên Việt Nam. Tính ra là có đến sáu tầng, vườn không phải là vườn bằng phẳng như những cái vườn khác, mà tầng cao tầng thấp là sáu mảnh vườn nhỏ như thế. Những người bà con, khách khứa bạn bè đến chơi, trừ mấy chị em trong nhà và những người yêu thích vườn tược, hiếm khi có ai mà bước xuống hết mấy tầng vườn. Thường là chỉ ở quanh quẩn ở tầng thứ nhất nối liền với cái sunroom. Họ ra vườn, đứng, ngồi chơi một lúc, nhìn quanh quất mấy chậu kiểng, ngó cảnh hồ và cảnh biển rồi vào lại trong nhà, vì đứng ở trên cao nhìn xuống những cái bậc thang đi xuống vườn là đã thấy mỏi gối, chùn chân rồi.

Khách mà cô Trúc Mạnh muốn nói ở đây phải là những người khách cùng một sở thích chuộng hoa lan như chủ nhân của nhà này, như cô Vân và cô Thảo... Vườn bao nhiêu tầng mà có lan treo thì các cô cũng leo lên, leo xuống như chơi, chẳng có gì là khó khăn cả. Hai cô này mỗi mùa Hạ đều lên trên này nghỉ mát, y như hồi xưa dân ta ở Sài Gòn đi Đà Lạt chơi trong những tháng mùa Hạ oi bức. Hai cô ở Florida, chịu cái cảnh năm giờ sáng mở mắt dậy, mở cửa bước ra vườn là cái nóng đã hắt vào mặt. Có ráng chịu nóng mà đứng ở ngoài vườn để tưới cho cây, cho lan thì cũng chỉ được nhiều lắm là hai tiếng đồng hồ. Sau đó cho đến mặt trời lặn là phải trốn trong nhà có máy điều hoà không khí. Ngoài cái nóng làm điên cả người lên còn có nạn muỗi, chỉ cần đứng yên không động đậy gì khoảng một phút là cả triệu con muỗi bay đến. Hai tay xua không kịp, cả đàn muỗi phả vào mặt, bám vào chân, vào tay thế là chỉ một lúc là phải chịu thua nạn muỗi cắn, dù là trước khi ra ngoài vườn đã phải thoa thuốc chống muỗi vào khắp người, có người còn mang theo một ống thuốc xịt muỗi xịt tứ tung ở trong vườn mà cũng không xuê.

Thế nên khi lên chơi trên này chỗ có khí hậu mát mẻ như ở đây, hai cô chị này hầu như suốt ngày ở ngoài vườn lan, tận hưởng không khí trong lành trong khu vườn vắng vẻ, không một tiếng động, lâu lâu chỉ có tiếng chim hót, tiếng chân những con sóc chạy nhảy chơi đùa với nhau. Thực ra có thêm những tiếng nói rất nhẹ như hơi thở của cả ngàn cây lan nói chuyện với nhau rả rả suốt ngày. Nhưng mà lan nói chuyện với nhau nhẹ như gió thoảng, người thường có thính tai đến đâu cũng chẳng nghe được, cho nên nhiều người trồng lan vẫn tưởng là lan không biết nói.

Khi nào hai cô đó lên thăm cô Hào cũng có chương trình như sau. Buổi sáng họ dậy sớm vừa đi bộ trong xóm vừa ngắm hoa nở dọc đường rồi về nhà ăn điểm tâm. Bữa điểm tâm này là bữa chính, cô Hào đãi khách rất thịnh soạn, hôm thì bánh cuốn, hôm thì bún bò Huế, ngày thì bún riêu, ngày thì bún ốc, ngày thì bún sông. Món rau ghém để ăn kèm với các món bún này khi nào cũng được cô Hào o bế cẩn thận, cô hay nói: *“Cái món bún bò Huế, món bún riêu, món bún ốc và món bún sông có nấu ngon đến đâu mà thiếu cái món rau ghém thì mất ngon đi hết một nửa rồi.”*

Vì thế cho nên rổ rau xanh mướt tỏa mùi thơm thanh khiết nhẹ nhàng của đủ loại rau tươi gồm rau xà lách thái thật nhỏ, thêm vào rau chuối, rau muống chẻ, rau thơm từ tía tô húng dũi, húng cây, ngò gai, ngò ta. Còn có một rổ kinh giới thái riêng ra để dành ăn bún riêu và một rổ rau răm để dành cho bún bò Huế.

Dọn bàn ăn mà nghe khách xuýt xoa là trông đĩa rau tươi và mấy chén nước mắm nguyên chất cất ớt hiểm xanh đỏ vào trông hấp dẫn quá là cô Hào vui như mở cờ trong bụng, quên hết mệt nhọc. Vừa thưởng thức những tô bún nóng hổi, ngon lành, rau sống ăn đến đâu ruột mát đến đó, các cô vừa nói chuyện xưa chuyện nay, chuyện các cụ hồi xưa, chuyện các cô hồi còn trẻ, nhưng hấp dẫn nhất là chuyện hai cô Vân và Thảo kể những chuyến đi theo hội hoa lan ở St. Petersburg rong ruổi đi mua lan ở Miami. Cô này kể mà thiếu chi tiết thì cô kia bù vào, thành ra bữa ăn sáng của các cô phải kéo dài cả hai tiếng đồng hồ là ít.

Ăn uống xong xuôi là các cô rủ nhau đi ngay ra ngoài vườn, người mang theo nước uống, người thì khệ nệ bưng cái rổ chứa bánh trái ăn vặt: ô mai, bánh bía, bánh da lợn để trên cái bàn nhỏ kê ở góc vườn, để đó để khi mệt mỏi đói bụng cần tí quà vặt nhâm nhi cho lại sức. Ở Florida thì nóng và muỗi, các cô đâu có được cái cảnh lê lét suốt ngày ngoài vườn như ở Seattle cho nên những ngày nghỉ ở trên này các cô phải tận hưởng thú chơi vườn tược. Cô Thảo cầm cái kéo tỉa cây nhỏ đi quanh vườn xem xét hết cây lan này đến cây lan khác, cắt những cọng hoa héo, những cái lá tàn. Cây nào thiếu đất ngã nghiêng thì cô thay chậu, cây nào ra nhiều keikis thì cô tách ra làm thành một chậu khác. Thích loại lan nào thì cô xin rồi tìm một chỗ treo riêng những cây này lên để đến ngày về đã sẵn sàng và dễ dàng gói ghém, không bị lẫn lộn với những cây lan của chủ nhà. Cô Vân thì cầm cái vòi nước để dành cho tưới lan, cái vòi này đặc biệt dùng để tưới lan,

nước phun ra rất nhẹ. Cô đi hết khu này đến khu khác trong vườn, trước hết là cho lan Trúc Mạnh, loại này thì bao nhiêu nước cũng vẫn thiếu, sau đó thì cô đi đến vùng có Tóc Tiên, loại này cũng nghiện nước như thi sĩ Lý Thái Bạch nghiện rượu. Sau đó, cô đi đến những cây lan lọng, rồi đến những cây lan ở New Guinea, thỉnh thoảng cô lại ghé qua Trúc Mạnh phun thêm vài mớ nước nữa. Còn gì sung sướng bằng buổi trưa hè, dưới bóng cây râm mát mà được nước tung tóe vào thân thể như thuở xưa ở trong rừng thẳm, bên giòng thác đổ từ trên núi cao, nước lúc nào cũng chan chứa thừa thãi.

Cô Vân tươi như thế cũng hơn hai tiếng đồng hồ. Khi ở ngoài vườn, mỗi người một việc, nhưng khi một trong ba cô mà thấy cây lan nào có cái nụ hoa, cái chồi non nứt ra là gọi hai cô kia lại xem. Thế là ba cô lại xúm lại cây lan đó, người này khen một tiếng, người kia khen hai tiếng, bàn cãi cách trồng này nọ. Vui như thế nên đám lan thích lắm. Mong hai cô này lên chơi để được cung chiều, nhất là Trúc Mạnh thì quý các cô này như quý cô Hảo vậy. Vì vậy mấy ngày hai cô ở đây, vườn lan tung bừng như mở hội, cây lan nào cây lan nấy trông phơn phớt xinh đẹp, tươi mát hẳn ra. Thành ra khi Trúc Mạnh báo cho Nghệ Tâm biết là hôm nay nhà có khách, ý Trúc Mạnh muốn nói là có người đến thăm, biết cái giá trị cao quý của chúng ta chứ không phải như nhiều người khách khác, chưa biết hoặc không biết, xem đám lan như loài cỏ dại, thậm chí có người còn xem đám lan như là những loài thực vật dị hình dị dạng.

Khoảng xế trưa khách đi thăm lan đã đến. Vị này không phải là người xa lạ gì với nơi này. Anh đã đến đây mấy lần rồi, đó là Trương Thái Hòa ở Canada. Nghe thấy ở Canada thì tưởng là xa xôi lắm mà không phải vậy vì anh này ở tỉnh Vancouver, và Seattle chỉ cách Vancouver có hơn

hai tiếng lái xe. Tháp tùng theo anh Hòa thì có vợ của anh và vợ chồng cô em ruột anh ở Sài Gòn qua chơi. Khách vừa bước vào cửa, sau khi chào hỏi, giới thiệu qua lại, là hình như khách và chủ cùng một ý, cùng nhau đi thẳng ra sunroom. Ở đó mùa này chỉ còn những cây lan không chịu được lạnh như *Dendrobium sanderae*, *Den. bracteosum*, *Tolumnia*... Anh Hòa trông thấy những cây *Tolumnia velatulum* nhỏ xíu bỏ rơi trong những cái giỏ trông không có một miếng đất trồng mà vẫn tươi tỉnh, có cây còn nở những cánh hoa màu hồng nhạt thật thanh nhã thì mắt không rời chúng ra được. Say mê nhìn mấy lan dễ thương này anh Hòa quên cả ghé qua đám *Dendrobium bracteosum*, năm nào cũng bắt đầu nở từ đầu tháng Bảy, dai dẳng cho đến cuối tháng Mười mới chịu tàn. Thấy anh Hòa và các người khách rời sunroom để xuống tầng khác mà chẳng ai để ý đến nhan sắc mỹ miều của mình thì đám *Dendrobium bracteosum* chán nản, cây này nhìn cây kia thờ dài sườn sượt.

Đến tầng dưới, thấy Trúc Mành thì tất cả mọi người xúm vào xem, chẳng có ai ngó ngang gì đến mấy cây lan khác, người nào cũng có chuyện về Trúc Mành để nói. Cô em anh Hòa thì khoe là cũng trồng được một bụi Trúc Mành trên sân thượng ở Việt Nam, đã từng nở hoa rất đẹp, quý lắm nhưng không giữ được, nên bây giờ cây lan đã chết. Vợ anh Hòa thì phàn nàn là cây Trúc Mành mà cô Hảo tặng anh Hòa mấy năm trước, mặc dù không chết nhưng không ra keiki nhiều mà chỉ dài lết phết xuống gần mặt đất.

Anh Hòa đứng trầm ngâm, bất động chiêm ngưỡng cô Trúc Mành. Trúc Mành tinh ý lắm, nhận ra ngay đây là anh Trương Thái Hòa, người chuyên môn viết những bài vọng cổ ướm át, trong đó

có rất nhiều bài viết về lan như bài “Giấc Mơ Lan” mà nghệ sĩ Vương Chí Thanh hát. Cô thì thầm nói với Nghệ Tâm:

“Em nhìn cái ông cao cao, đang ngơ ngẩn nhìn đăm đúi chị em mình, ông đó là người viết bài vọng cổ Giấc Mơ Lan đấy.”

Bây giờ Nghệ Tâm mới vỡ lẽ ra là tại sao Trúc Mành mới sáng tinh sương ra là đã hào hứng vui vẻ khác thường báo tin với cô là nhà hôm nay có khách.

Khách này mới đúng là loại khách mà những cây lan mong chờ đây, vì cô Hảo hay nói với cô Vân và cô Thảo:

“Em để ý cái vườn lan của em mà mỗi khi có ai đến thăm, ngắm nghĩa, ngưỡng mộ, khen ngợi là khi khách về rồi em thấy cây lan nào, mùi cây như một trông khỏe mạnh tươi đẹp hẳn ra. Chỉ dám nói với mấy chị thôi, nói với người khác thế này người ta tưởng mình bị điên.”

Xin hẹn và hy vọng gặp lại các bạn trong Tâm Tình Tây Bắc Seattle tháng Bảy, 2017.

Phạm Hảo